

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre ..... 24 korona.
Egy hóra ..... 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre ..... 28 korona.
Egy hóra ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-hasbos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Nyitási sor 40 fillér

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1903.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Stauber József.

Szerda, december 2.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezércikk: Az utolsó csatározások.**
- Amikor Tisza elmegy.**
- A Kossuth-szobor hölgybizottsága.**
- A matróna szerelme.**
- Megsemmisült béke-remények.**
- A waggongyári tűz.**
- A Kossuth-szobor-ügy érdekességel.**
- Országos vásár a farsangban.**
- Aradi lakástosztogatók.**
- Tárcs: A márvány szobor.** Irta: Sziklay János.
- Regény-Csarnok: Az Antikrisztus esodál.**
Irta: Lagerlöf Zelma.

Az utolsó csatározások.

Arad, december 1.

A függetlenségi párt ma esti értekezletén kemény összeütközés volt a békepártiak és az obstrukció hívei között. Az erőpróbából voltaképpen nem került ki győztesnek egyik fél sem, mert ugyanannyian kívánták a békét, mint a háborút, de anynyi bizonyos, hogy a leszerelés nem fog olyan simán menni, mint ahogy a tegnapi események remélni engedték.

A politikai időjósok azonban nem vélik tartósnak a mai zivatart, s úgy gondolják, hogy még hallatszik egy-egy puska lövés, még felhangzik a távolból a harcimek nyerítése; a levegőnek még lőpor-szaga van: de emberéletben már nem esik kár. A politikai élet csatamezején a vezérek megkötötték elvben a békét.

Hosszu volt a küzdelem és dicstelen. Fölkapott a szél egy száraz falevelet, kivitte a pusztába és orkán nőtt belőle, mely már-már kidöntötte a magyar alkot-

mány évezredes fatörzsét. Egy porszemen indult meg a vihar, s egy országot rázott meg. Az esőcsepp folyammá duzzadt, s legszebb vetéseinket temette be a piszkos áradat.

A képviselőházban ma nem gyűltek egybe tanácskozásra a hon atyái. Azaz hogy verekedésre nem jöttek össze, mert hisz a tanácskozások ideje régen lejárt a magyar törvényhozás körül. Ma csend honolt a parlament üléstermében, ma a békefeltételeket fabrikálták össze a pártok fejei.

Es itt sietünk mindjárt egy tiszteletteljes elismerést juttatni Kossuth Ferencnek, ki a maga önzetlenségével, széles látkörével és tiszta hazafiságával odavette presztizsének egész sulyát a rohanó szenvedélyek útjába. A béke megteremtése körül, ha ugyan valóra válik, az ő javára írjuk az érdemek legelsejét.

Ez a valóban szabadelvű gondolkozású politikus elejétől fogva nehéz szívvel látta, mint szolgál eszközü a Kossuth Lajos nevet viselő tábor egy sötét irányu politikai spekuláns csoportnak: a néppártnak.

Mert hogy az obstrukciót a néppárt vezette, az most már világos mindenki előtt. Nézzék csak mint szórják ajkaik közül a kénkőves tüzet; nézzék csak, hogy tépik hajukat a kétségbeesés szenvedélyével, mikor felröppen látják az alkotmányosság és a béke fehér galambját! Ami nekünk a törvényes rend és a nemzet életerejének diadalmas felpezsdülését jelenti: az hirdetője egyben a fekete kufárhad sötét tervei elbukásának.

A néppártnak merész és messzire kiható céljai voltak az obstrukcióval.

A nemzeti követelések vásári cégére mögött ott lappangott egy gyalázatos törv a maga teljes alattomoságában és jezsuita karakterében. A klerikális banda törekvéseinek az volt a végcélja, hogy a királyt, az alkotmányosan és liberálisan érező uralkodót leszorítsa a trónról, s helyet csinaljon Ferenc Ferdinándnak, kitől az alkotmány letiprását és a visszafejlesztő politikának minden vonalon való érvényesítését várja és reméli a néppárt.

Tisza István határozott, erélyes föllépésén a régi, elvű szabadelvű párt bátor kitartásán, és Kossuth Ferenc józan hazafiságán fog megtörni a pokoli számítás.

Most pedig, hogy a béke és a parlamenti rend előbb-utóbb helyreáll megint, bizonyára megjelennek a szabadelvű párt kapuja előtt a kiröppent dissidensek és bebocsátatásért kopogtatnak csapatostul. És alighanem újra megnyitják majd előttük a párt ajtait, azét a pártét, melyet szétrobantani még az ő hitehagyásuk se tudott; s bevonulnak a többség sorai közé Apponyiék ismét, ahol bár szaporítani fogják a párttagok számát, de nem fogják öregbiteni a párthűséget és megbízhatóságot.

Am helyes. A parlamenti szokások szerint, aki belépni óhajt egy pártba, azt tisztelettel és szeretettel fogadják.

A szabadelvű párt rokonszenvvel és minden utógondolat nélkül ölelte kebelére a nemzeti pártot ötödfél évvel ezelőtt, s így teszi bizonyára most is. Hogy a két tábor akkor egygyé olvadni nem tudott,

A márvány szobor.

Irta: Sziklay János.

Lásd, ha Ida eladó leány lett volna akkor, amikor megházasodtam... Ambár ki tudja?

A gazdag Jusztí Sándor mondta ezt a kaszinóban, a hozzá képest szegény órásnak, Kerek Józsinak.

— Kellene is volna az neked! — felelt rá Józsi immel-ámmal.

— Killet is volna! Már hogyné kellett volna? Egy olyan leány. Szép, művelt, eleven mint a szikra. Ha olyan lenne az én feleségem! De jaj!... Nem is tehet róla, szegény. Hiszen gyógyíthatatlan betegség emészti. Szomorú a sorsom...

Elhajította az előtte álló pohár sört.

— Amit mondtam, nem mondtam. Bolondos ötlet. Megérem néha a pohár fenekén. Csak úgy felvillant ez a gonosz gondolat. Mindenki tudja, hogy boldog házasságban éltem. Szeretjük egymást. Nem a vagyonomért szereti az asszony, nem azért jött hozzám, mindenki tudja a városban. Szomorú bizony, hogy arra kell gondolnom, hogy vége a boldogságnak, vége lesz egészen nem sokára. Meg kell válnom tőle... Nincs segítség.

Es egy könnyecsepp pergett a pohárba, amíg szeme előtt egy fekete rém lebbent el.

— Vigasztalodjál, biztató ő Józsi. Nem kell hinni az orvosok minden szavának.

— De látom... Én látom... Hiába minden. Hiába próbáltam meg Európának összes java gyógyhelyeit. Hiába az én gyöngédségem, az én jószágom.

— Bizony te igazán jó vagy. Mondom én sokszor. Egy ember, akinek a százfelé áll a gondja, mégis ráér törődni a csecsemő gyermekével is.

— Hát ki gondoskodik róla más?
— Apolni a beteg anyát... Iskolába küldeni a nagyobb gyermekeket. Vesződni a családokkal, akiket csak akkor lehet rendben tartani, ha örökkön a nyomukban van az ember.

— De még milyen rosszak!
— Etetni azt a kis csöppet.
— De milyen kedves, ha látrád! Szegény kis árva... Mert az lesz, barátom. Az. Mindig az forog a szemem előtt, hogy ez is hiába. Az orvos biztat, hogy dehogyan is, nem öröklékony az anyja betegsége... De ha nem bírok szabadulni ettől a gondolatától... Hanem most már megyek is. Ez a kis óra az egyetlen, melyet megengedhetek magamnak pihenésre. Hogy erőt gyűjtsek megint. Hogy bele ne bolonduljak a nagy gondba.

Letette a poharat és ment sietve haza. Kerek Józsi pedig szintén ment — tanácsot űlni a feleségével.

— Hallod-e, mit beszélt össze-vissza az a

Jusztí. Hogy elvette volna a leányunkat akkor, amikor megházasodott, ha már akkor eladó lett volna Ida.

— Ugyan! Csak nem? A vén bolond.
— Micsoda? Vén?
— Pertu barátod; magad sem vagy már gyermek, velem együtt, Tudod.
— De ő fiatalabb, mint én. Jóval fiatalabb. Hiszen azért barátoktunk össze. Mivel fiatalabb gazdag ember, mint ő, nem igen ajánlgatná a barátságpoharat egy magamforma szegény embernek, ha egykoru lenne.

— Tisztesség dolgában nem vagy kevesebb. O sem egyéb, mint kereskedő. Hát tisztességesebb, mi?

— Nem is mondom. Csak azért, hogy nem vagyunk egykoruak. Én vagyok most negyvenhat, ugy-e? Nos, ő alig több harmincnyolcnál. Talán nincs is anyi. Emlékszem, mikor kis fiu volt. A szomszédságukban laktunk. Még a pasztájára is emlékszem. Gazdagok voltak, hát nagyban adták s ő volt az első fiu. Mi gyerekek künn játszottunk az utcán; Sándor apja, aki nagyon barátságos ember volt, behítt mindnyájunka, még a mezitlábosokat is. Ebből is tudom, hogy nem lehet Jusztí harmincnyolc évesnél több. Hát ez vén? A leányunk meg éppen husz esztendő.

— Még nincs — vágott közbe az asszony.
— Csak kilenc hét múlva lesz.
— Az éppen anyi, mintha megvolna.

abban sem a szabadelvű párt volt a vétkes.

Apponyiéknek azonban okulniok kell most a történeteken.

Nem kívánjuk tőlük ezuttal sem, hogy mint legyőzöttek egyenkint kullogjanak vissza földre szegzett tekintettel, bünbánólag: azt azonban elvárja mindenki, hogy a jövőben hódolattal viseltesse nek a szabadelvű párt tradíciói iránt, és a párt vezérét megillető tiszteletben és hűségben ne maradjanak mögötte a szabadelvű párt régi tagjainak: azoknak, kik tulajdonképen a közös hajlékot fölépítették.

A háborúnak még nincs vége egészen, mert egyes gerilla csapatok még folytatják a csatározást, és időbe, munkába kerül, amíg majd az utolsó ember is lete-szi a fegyvert.

De ha a béke végleges megkötése után az uralkodó pártnak egységesebb voltát tudnánk felmutatni nyereség gyanánt, akkor úgy vélnék, hogy nem volt kár meg-vivni a harcot.

Ez azonban csak úgy következhetik be, ha a volt nemzeti párt annyi tiszteletet ad majd a szabadelvű párt régi gár-dájának, mint amennyi gyűlöletet muta-tott neki a múltban.

* *

Amikor Tisza elmegy.

(Két érdekes jelenet.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 1.

A legutóbbi képviselőházi ülés máso-dik felében történt események minden ko-moly politikai érdeklődésére számot tart-hatnak. Különösen két, egymástól látszó-lag független és mégis összetartozó jele-net az, melyekből érdekes következtésekre lehet jutni.

Ime a két jelenet, melyet a „N. Fr. Presse” mai száma így ír meg:

Első jelenet. Színhely a képviselőház folyo-sója. Az ellenzék a párhuzamos ülésekre vonat-kozó határozatot akarja illuzóriussá tenni.

Szünet állott be, melyet a képviselők arra használnak fel, hogy a folyosókon tisztább le-

vegőt szivjanak. Néhány képviselő egy csoport-ba verődik, melyben a nap eseményeit beszél-ik meg. Hogy ezek a képviselők milyen pártár-nyalásuak, az maradjon egyelőre titok, a téma és a tárgyalás módja elárulja a csoport gondol-kozásmódját. Azt állítják, hogy Tisza István miniszterelnök személye a békés kibontakozás egyedüli akadálya. A fejét követelik és azt hi-szik, hogy János fejtétele után egész bizonyo-san bekövetkezik a béke.

Tisza István oda lép a csoporthoz. Hal-lotta, hogy miről folyt a beszéd. — Egyéb semmi? A fejemet, azt könnyen meg-kapjátod, a becsületszavamat adom nektek, hogy abban a pillanatban elhagyom helye-met, a melyben az állami szükségletek meg-vannak szavazva és az ellenzék segédkezet nyújt a házszabályok olyan szellemű revi-ziójához, hogy a technikai obstrukció meg-ismétlődése minden időkre ki legyen zárva.

Mondotta és ajánlotta magát. Altalános el-képedés. A súlyos szavak hírére szelígyorsaság-gal továbbítják.

Második jelenet. Színhely a Nemzeti Ka-szinó. A jelenet néhány órával később játszó-dik le. Tisza István gróf kimerülve a kilenc-órás parlament ülés fáradalmaitól és az ezt követő néhány órás aktaelintézésétől, megjele-nik az arisztokra rangtársak bueno retirojában, hogy egy órára kiplhenje magát. Ekkor egy képviselő lép hozzá, egy azon kevesek közül, a kik a miniszterelnököt mindjárt legelső meg-jelenésekor megtámadták és aztán kiléptek a szabadelvű pártból. Párbeszéd keletkezik:

— Kegyelmes uram, igaz, hogy ma a fo-lyosón kijelentetted, hogy rögtön lemondasz, mi-helyt az állami szükségletek meg lesznek szavazva?

— Ezt mondtam.

— És hogy erre a becsület szavadat is adtad?

— Ezt is megtettem...

— Mit é tesz te az állami szükségletek alatt?

— Ez alatt a következőket értem: Az 1903. évi ujoncjutalék megajánlása és a folyó évi költségvetés megszavazása, értem továbbá az 1904. évi ujoncjutalék és költségvetés sima megszavazását, ezután értem alatta a gazdasági kiegyezéssel összefüggő összes javaslatok bán-tatási keresztülengedését, végül értem alatta

a házszabályok olyirányu megváltoztatását, hogy a klotür mint eddig, ki lesz ugyan zárva, el-lenben oly intézkedések vétetnek be a házszab-ályokba, hogy ezek által a technikai obstruk-ció lehetetlenné tétetik, az állami költségvetés megszavazása mind nkor egy bizonyos határ-időhöz köttetik és végül az elnök hatalmi öre kibővül. Ezt értem alatta és ha ezt nekem meg adják, azonnal a legnagyobb megnyugvással el-hagyom helyemet.

— És ebben az irányban működhetem most?

— Ahogy tetszik.

A jelenetnek itt alaposan vége szakadt. Folytatását egy könyvatos utján való hiányos és hézagos reprodukcióban találja, mely az információt nyilván nem a miniszterelnöktől kapta.

A Kossuth-szobor hölgybizottsága

(Ujabb akció a gyűjtésre.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 1

Az aradi Kossuth-szobor ügyében népes ülés volt ma délután a városházán. A szobor gyűjtő-bizottsága tanácskozott a város törvény-hatósági bizottságának azon tagjaival együtte-sen, kiket a közgyűlés küldött ki a hazafias cél sikere érdekében. Az ülésen, melyet Nagy Kálmán, a gyűjtő bizottság elnöke vezetett, sok helyénvaló eszmét penditettek meg, melyek kö-zelebb fogják hozni a szobor várva-várt meg-valósítását. A törvényhatósági tagok élén ott volt *Institóris* Kálmán polgármester is.

Nagy Kálmán nyitotta meg az ülést, mely-nek kezdetén a bizottság *disszelnökévé* válasz-tották *Institóris* Kálmán polgármestert, *tiszte-lelbéli elnökévé*: *Varjassy* Lajos helyettes-polgár-mestert, *Sarlot* Domokos főkapitányt és *Kádas* Kálmán főjegyzőt.

Műlek Lajos dr. meleg szavakban üdvözöl-te a megválasztottakat.

Institóris Kálmán köszönetet mondott a megválasztásért, s arra figyelmeztette a bizott-ságot, hogy ne siessenek a szobor létesítésével, hanem arra törekedjenek mindenekeiőtt, hogy az emlékmű Kossuth nevéhez méltó, monumen-tális jellegű legyen.

Tudomásul vette ezután a bizottság az el-nök jelentését a *szobor-alapról*. E szerint, a vá-

— De nem annyi. Nem kell véníteni a leányokat. Csak tizenkilenc számít.

— Azt sem bánom, ha neked úgy tetszik. Hát legyen tizenkilenc éves Ugy is tudom, hogy a jövőre is annyi marad.

— No csak csufofódjál.

— Még ha tizenkilenc is. Azért elveheti egy harmincnyolc éves ember, főképpen ha olyan gazdag.

— De hát ki beszél arról?

— Csak úgy mondtam.

— Hogy fo, lalkozhatol ilyen bolondos gon-dolatokkal?

— Sok hiábavalósággal foglalkozik az em-ber az életben.

De nem volt ez a gondolat olyan hiábava-ló, hogy Kerekné kiverte volna a fejéből. Szá-mítgatni kezdett. Hogy is történt csak? Hét esztendeje, hogy Jusztli megházasodott. Akkor Ida még alig volt tizenkét esztendő. Akit el-vett, vagyonos leány volt; egyike a legjobb pártiknak a városban. Olyan szép nem volt p-r-sze, amilyen az ő Idájuk. De kinek jutott vol-na eszébe, hogy férjhez adják, éppen Jusztlihoz?

Bizonyosan csak eljárt a szája, ahogy a bor mellett meg szokott csuszni a szája a fér-finépnak. Es még az asszonyokat vádolják csa-csogással!

Jusztlinak van most felesége. Igaz, hogy nagybeteg és azt mondják, nem épül ki a ba-jából. De lám, lám, mégis sandítgat már egy fiatal, szép leányra; amikor úgy szerette az az

asszony. Aki szép is, derék is, szerette is. Vaj-jon épp úgy tenne vele az ura?

Aztán úgy sem lehetne semmi a dologból. Még akkor sem... Igen akkor sem, ha... Isten bocsássa meg ezt a gondolatot. Csak nem kárhozatnának arra egy fiatal leányt, hogy négy nevelten árva mellé menjen mostohának. Egy kétszerte öregebb özvegyhez!

Orült gondolat.

Igaz, hogy nem lenne annyi vesződség, mint egy más polgáraszonynak. Majdnem sem-mi. Inkább mulatság, mint munka. Tarthat ese-lédet, amennyi kell. Figyelmesebbek is az öre-gebb férfiak a fiatal lányok iránt, többé en-gednek nekik. Hogy jó sorsa lenne Idának, az bizonyos. Jusztli talán maga sem tudja, meny-nyi a vagyona. Még szerez is folyvást hozzája. Minden aranyt válik a kezében, amihez nyul. Az a beteg asszony nem kívánhatott volna bol-dogabb sorsot a világon; ha nem lenne beteg a szegény feje. De még így is könnyebb az éle-te, mint más szegény betegnek, legálább min-den kívánsága teljesül, amíg ki nem alszik a napja életének.

Hanem az a sok gyermek! Sok, sok egy ilyen fiatal teremtesnek. Es még ha a ma-ga gyermekei lennének. Nem, nem. Ez nem lenne neki való szerencse. Kár lenne, hogy le-nyüggőznél ifjúságát...

A motosz benn volt Kerekné fejében; ott zümmögött, berregett ezentul, nem birt többé tőle szabadulni. Járt-kelt, dűnyögött. A sok koválygó kép ráncigálta idestova a lelkét.

Egy hét mulva lassan-lassan apadni kez-dett feldagasztott képzeletének árja.

Bizony, oktalan képzelődés az egész. Minek is beszélt olyan dőreségeket az a Józsi?

Nem gondolt többé akkor sem rá, amikor a szegény Jusztinó meghalt.

A fájdalomában megtört Jusztli nem is be-szélt velük. Más ismerőssel sem. Kerülte az embereket szinte életuntá lett. Nem járt sehová csak a temetőbe. Oda vitte sétálni a gyermeke-keket is, jó és rossz időben egyaránt.

Jó barátai vigasztalni kezdték, hogy ne hagyja el magát. Az elköltözött már boldog, őt úgy sem hívhatja vissza, gondoljon gyerme-keire, akiket nem nevelhet sírásra, szomorú-ságra. Vidámságot, munkakedvet, a jövőben való bizalmat kell az életbe vinniök; de hogy tehessék azt, ha mindig csüggedést látnak?

Jusztli hova tovább kezdett igazat adni barátainak. Belátta, hogy jobban megtisztelt a boldogultnak emlékét, ha a maga lelkének ere-jével edzi meg gyermekeinek lelkét.

A megboldogult tudja jól, hogy nem feled-kezik meg róla.

Nem, nem. Olyan gyönyörű fehér márvány-szobrot állíttat neki, melynek sehol sem lesz mása az országban. Jöjjenek ide az apák, a gyermekek, hogy miképpen kell tisztelni egy anva emlékét.

A szobor angyalalak. Jelös művész faragja karrarai márványból. Ott van Karrarában, hogy a legszebb követ választhassa. Maga fogja el-hozni, hogy semmi baja se essék az uton.

ros által megszavazott, évi részletekben fizetendő összeggel együtt az alap 58,500 koronára növekedett.

Müller Károly indítványt terjesztett elő az iránt, hogy alakítsanak hölgy bizottságot, mely bizonyára sikeresen fogja a gyűjtés munkáját végezni.

Nagy Sándor dr. pótolja az indítványt, s ajánlja, hogy állapítsák meg a hölgyek névsorát s hívják össze együttes értekezletre.

Mülek Lajos dr.: Indítványozza, hogy a helyi nőegyesületek vezetését és választmányát kérjék fel részvételre, kik azután a magvát képezzék a hölgy-bizottságnak.

Kovács Vince: Nem tartja helyesnek, hogy a hölgy-bizottságot már itt megalakítsák. Ezt a munkát egy szervező bizottságra kellene bízni. Indítványozza, küldjenek ki külön szervező- és gyűjtő-bizottságot.

Schwarz Zsigmond: Ellenzi Kovács Vince indítványának elfogadását. Tapasztalatai révén meggyőződött arról, hogy a bizottságok alakítása, s a felesleges szervezkedés elaltatják az ügyeket, s nem eredményeznek sikert. Müller Károly, Nagy Sándor dr. és Mülek Lajos dr. indítványait pártolja.

Kovács Vince: Kijelenti, hogy nem a siker elodázása volt felszólalásának célja. A szervezkedés szükséges dolog, mert a talaj előkészítése nélkül nem érnek kellő célt.

Ezután Mülek Lajos dr. és Kovács Vince hosszan polemizálnak, majd Simay István ajánlja, hogy küldjenek ki öt tagot, kik egy-két nap alatt szervezzék a hölgy-bizottságot.

Institóris Kálmán polgármester: Nem tartja a kérdés elintézését sürgősnek, s már ezért is pártolja Kovács Vince indítványát. A mostani időpont nem jó a gyűjtés megkezdésére. A nőegyesületek tél idején, karácsonykor, farsangkor folytatják akciójukat, s kiaknazzák a közönséget. Kezddék meg a gyűjtést tavaszkor s addig készítsék elő a talajt.

Nagy Sándor: Követni kell a nőegyesületek példáját. Rendezzen a bizottság Kossuth-szobor bálját. Ha más célokra áldoz a közönség, ennek a bálnak mindenekelőtt sikerülnie kell. Már csak ezen eszme érdekében is alakítsák meg minél hamarabb a hölgy-bizottságot.

Kovács Vince: Helyesli Mülek indítványát első felében, de szükségesnek tartja, hogy a

Láttam a szobrot. Esményl. Az angyal átszellemült arca magával ragadja gondolatunkat az égbe, ahová éppen föl szállani készül a távozó alak. Előtte térdel egy férfi, körülötte négy apró gyermek. Sirva fakad, aki sokáig nézi a könnyező alakokat, a fájdalomtól barázdált arcokat.

— Ez maga az ur — magyarázta a temetőőr. Még ma is ilyen. Ha jól megnézi, ráismerhet. Délután rendszeren a kaszinóba jár, sakkozik Kerek urral, akinek nagy üzlete van a piacon, ha tetszik ismerni.

— És nagyon szerette a feleségét?
— Nagyon. Amit a szobor mutat, az szóról-szóra igaz. Majdnem utána halt.

— Szegény ember. Es négy gyermeke.

— Most hat van neki.

— Hat?

— No igen. A másik feleségétől.

— Hát megnősült?

— Ha egyszer úgy jött a sora. Tetszik tudni, nagy a háztartás, nőnek a gyermekek, anya kellett nekik. Elvette Kerek ur leányát.

A fehér angyal csak néz, néz az égre. A nap, mely mindeennap jön és mindennap lenyugszik, megpihenteti fényét mozdulatlan szárnyain. Elbucszuk tőle egy tüzes tekintettel s megy világítani másnak, idegen világrészbe.

hölgy-bizottságot egy küldöttség szervezze. A külön gyűjtő-bizottságról lemond.

Varjassy Lajos indítványozza, hogy határozza el a bizottság a nőegyesületek vezetésének felkérését, s a felkérésre, valamint a hölgy-bizottság további szervezésére küldjön ki bizottságot.

Az ülés ezt az összesített indítványt elfogadta. A bizottságba Institóris Kálmán díszelnök vezetése alatt kiküldettek: Kádas Kálmán, Kovács Vince, Müller Károly, Mülek Lajos dr., Nagy Sándor dr., Sarlot Domokos, Stauber József, Varjassy Lajos.

Az ülésen Nagy Kálmán elnöklete alatt jelen voltak: Berán Antal, Borbelyi Károly, Fekete Jakab, Huzó István, Kádas Kálmán, Kovács Vince, Keppich Jakab dr., Klapok Alajos, Klein Ignác, Löwy Mór, Müller Károly, Mülek Lajos dr., Millig Mátyás, Mihalik József, Moskovitz Izidor, Péterffy Antal, Panker Viktor, Ravasz Imre, Simay István, Stauber József, Sófalvi György, Schwarz Zsigmond, Szalai Arnold dr., Szida János, Thumo Lajos, Varjassy Lajos, Weisz Farkas.

A matróna szerelme.

(Ami a síron túl is tart.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 1.

A komoly bölcsek mosolyogva térnek napirendre a szerelem nagy problémáin. Muló gerjedelem, az idegek játéka, bárányhimlő, amin át kell esni s csak a poeták lázálma ad lelket a fogalomnak: szerelem. A szkeptikusok olvasák el ezt a történetet, az örök szerelem dithirambusát. Egy aradi matróna csodás, megrendítő regénye ez.

Ős biharmegyei község temetőjébe esztondönkint elzarándokol egy öreg asszony, hogy egy süppedt sírnak viselje gondját. Szalai Eszter a neve, 72 éves. Aradi származású s innét költözött el pár év előtt Maros-Illyére. A tipegő fehér haju anyóka ötven és egy néhány évvel ezelőtt a lelkes magyar lányok gárdájába tartozott, akik nemcsak a zászlót himezték, a tépést fosztogatták a szabadságharc hőseinek, hanem bátor szívvel maga is a Máriás lobogó alá állott és a dicsőséggel küzdő honvédek kísérete legendás csatáikon. A neve ismeretes volt a honvédtáborban s maga Bem apó is kitüntette, mikor véres ütközetek után a sebesült honvédek gyengébb és önfeláldozóbb ápolóra nem találhatlak nála.

A gyönyörű fegyvertény, a csodálatos piske csata viharai után ismerkedett meg Bodó Károly János honvédtüzérrel, aki a hősi ütközetben súlyos sebet kapott. Szalai Eszter ott maradt a sebesült honvéd mellett és felgyógyulásáig ápolta. De minő volt ez a gyógyulás! A hős honvéd jobb lábát amputálták s a béna hősnek emigrálnia kellett. Kossuthal együtt menekült Törökországba, ahol meg is telepedett. Onnan írogatta áradozó leveleit a szép lánynak akit szíve szerint megszeretett s mátkájává tett még távozása előtt.

Eszter pedig várta az ő vőlegényét, aki az általános amnesztia után hazatért ugyan, de a sors úgy akarta, hogy a szerető pár ne legyen egymásé. Bodó az épülő kolozsvári vonalnál vállalt könnyebb munkát, de nem bírta. Egy novemberi napon betegen vitték be Saárról a biharmegyei kórházba, ahol meghalt.

Szalai Eszter pedig a síron túl is hű maradt az ő vőlegényéhez. Minden évben, a férfi halálának napján meghozta a maga kis koszoruját az ősi temető sírjára. Tegnapra esett ez a szomorú évforduló. Az örök mennyaszony element ismét Marosillyéről és fölkereste a sirt.

A temetőőr már kora reggel ott látta a roskadozó fejfák között, s feltűnt neki, hogy

még délben sem távozott az ő régi ismerőse a sír mellől. Az ő rosszát sejtve, a honvéd sírja felé vette útját, s ott találta a matronát, amint a kereszt tövében eszméletlenül, görcsökben vonaglott. A boldogtalan nő gyufaoldatot ivott a vőlegénye síriánál. Szerencsére keveset hörpintett föl a méregből. Az őr kiáltásaira odasiető asszonyok tejet hoztak s hamarosan életre keltették az öreg asszonyt, akit Tóth István vasuti munkás elkísért az aradi rokonaihoz.

Szalai Eszter igen jómódu, háza, földje van a falujában, s egyik aradi kir. közjegyzővel nemrég iratta meg végrendeletét.

TAVIRATOK.

A cár toasztja.

Port-Arthur, dec. 1. A japáni hivatalos sajtó elégedettségének ad kifejezést az angol miniszterelnöknek az United Club disztrakomája alkalmával a cár békeszeretetére vonatkozó nyilatkozata miatt. A Japan-Times azt véli, hogy a miniszterelnöknek a helyett, hogy Oroszország mérsékletében, igazságosságában és megfontolásában reménykedik, jobb lett volna, ha Japán bürgalmát méltatta volna és fogadta volna rokonszenvvel, mert Japán nem lesz azon nép gunyának tárgya, melynek megvédésére kö elezte magát.

Nagy sztrájkok.

Bordeaux, dec. 1. Kétezer sztrájkoló kikötői munkás egy hajó fedélzetére nyomult, hogy a nem sztrájkolókat a munka beszüntetésére kényszerítse. Verekedés keletkezett, miközben egy munkás és egy rendőrgyűnök megsérültek. Clermont-Ferand, dec. 1. 500 sztrájkoló tramway-alkalmazott a kocsiszinbe bevonuló kocsikat kö ekkal dobálta meg. Sokat letartóztattak.

Aradi lakásfosztogatók.

(Tolvajszövetkezet a bíróság előtt.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 1.

Boldog idők, mikor a köitökhöz betörő tolvajok nem üres kézzel lépnek el a tett színhelyéről! Az aradi törvényszék főtárgyalási tanácsa előtt állottak ma ilyen klasszikus vádlottak, akik többek közt két aradi poetaemberhez is betévedtek: Kosztka Mihályhoz és Farkas Ferenchez. Az egyikőt — befőtött, a másiktól, — szinte nehéz elhinni — paradicsomot és tarhonyát loptak.

Érdekes vádlottak ezek. Négyen vannak: három férfi és egy leány. Valóságos szövetkezetet alakítottak. Ketten loptak és ketten eladták a lopott holmikat. A két fővádlott három-négyszer is büntetve volt már, s most valamennyien tíz rendbeli lopás, illetve orgazdaság büntette miatt kerültek a törvény elé.

A vádlottak Duma Ferenc, Petrovics Emil, Halász Károly és Antali Ilona, mindannyi ügyes kezű tolvaj. Antali Ilona szeretője Petrovics Emilnek és hűséges segítő társa a tolvajszövetkezetnek. A vádirat szerint a következő lopásokat követték el:

Duma Ferenc, Petrovics Emil és Halász Károly folyó évi október tizedikére virradó éjjel Czukor Lászlónak Gyár-utca 21. szám alatti lakásába betörték, s onnan pcharakat, függönyöket, gyertyatartókat, kulcsokat, ollót, paplanokat, napernyőket loptak el. Ezeket Antali Ilona vette meg a szövetkezettől.

Október elsején Ruzsics Istvánnától a padlásról szalvétákat, abroszokat, szoknyákat, gallérokat lopott Duma. A lopott holmit Petrovics és szeretője Temesváron eladták.

Duma Ferenc szeptember végén bemászott Kosztka Mihály lakásába a nyitott ablakon és

függönyöket, ágyterítőt, befőttest és gyümölcsös kosarat lopott el. Ezeket Petrovics és Antali Ilona Temesvárott eladták. Duma Ferenc és Halász Károly október 8-án éjjel felfeszítették Farkas Ferenc pincéjét és onnan asztalkendőket, asztalfutókat, tarhonyát, paradicsomot, másnap özv. Dangi Károlynétől három csirkét loptak el. Egy héttel előbb meg Nagy Arpádnétől loptak csirkéket Duma és Halász, Antali Ilona pedig hűségesen eladta a loptott dolgokat a piacon.

Káta Juliannától hizott libát és ludtollat, **Kelemen** Pál hentestől szalonnát, kosarat és készpénzt, **Szigeti** Jánostól kabátot, mellényt, nadrágot, cipőt, zsebórát, kalapot és szivartárcát, **Simándán** Györgytől disznósírt és **Szabó** Györgynétől kétkerekű kocsit loptak.

Szóval a tolvajok nem vetettek meg semmit. Mindent elvittek, a mi a kezük ügyébe került.

A törvényszék **Fábián** Lajos dr. ítélőtáblai bíró elnöklése alatt ma tartott ülésük ítéletet. A tanács tagjai **Földes** János és **Kovács** József bírák voltak.

A vádlottak beismerésben voltak, a tárgyalás azonban a sok tanu kihallgatása miatt nagyon hosszúra nyúlt.

A bíróság hosszabb tanácskozás után Duma Ferencet három és fél évi, Petrovics Emilt két évi fegyházra, Halász Károlyt nyolc hónapi börtönre és Antali Ionát hét hónapi börtönre ítélte. Az összes felek felebbeztek.

SZÍNHÁZ ES IRODALOM.

A színház műsora:

Szerda: Csodagyermek, bohózat. (Páratlanbérlet)
Csütörtök: Csodagyermek, bohózat. (Párosbérlet)
Péntek: Egy görbe nap, bohózat. (Páratlanbérlet)
Szombat: Roland mester, operette. (Páros bérlet.)

* **A szinügyi bizottság ülése.** A szinügyi bizottság szerdán délután fél négy órakor ülést tart, melyen **Novelli** Ermete fellépésére adandó engedély ügyében határoznak.

* **Roland mester.** Szombaton, december 5 én lesz a **Roland mester** premiérje, melyen, mint jeleztük, a kiváló komponista is jelen lesz. **Zichy** Géza gróf ma táviratot küldött Debrecenből **Zilahy** Gyula igazgatónak, a melyen jelezte, hogy operájának bemutatására okvetlenül lejön Aradra.

* **Novelli Aradon.** Ermete **Novelli** a világhírű olasz tragikus Aradra jön. **Zilahy** Gyula igazgató ma levelet kapott Olaszországból, a melyben arról értesíti a kitűnő művész, hogy 1903. december 18-án társulatával több napi vendégszereplésre Budapestre érkezik s ebből az alkalomból hajlandó volna két napra Aradra is lejönni, mint az egyedüli magyar vidéki városba. Leikésedéssel emlékezik meg **Novelli** atyjáról, aki 1848 ban Aradon harcolt, mint honvéd-főhadnagy a magyar szabadságért, ezt nem tudja elfeledni s mielőbb látni szeretné a vértanuk szent városát. **Zilahy** igazgató megkezdte a tárgyalásokat a **Novelli**-társulat impresszáriójával, aki esténként horribilis föllépési díjat kér s ha sikerül megállapodnia, úgy Arad nagy művészi esemény színtere lesz.

* **Kossuth-nóta a színházban.** Hétfőn este kezdődtek meg a **Dankó** Pista szobrának javára tervbevett **Dankó**-esték a nagyváradi színházban, amikor is épen úgy, mint Aradon, az oly korán elhunyt zeneköltő posthumus népsziműve: a „Cigány élet” került színre nagy tetszés mellett. Az első felvonás után **Hameza** Miska játszott, a második után pedig **Kocse** zenekara állott ki versenyezni. Az utóbbi a sok ujrátatás után a himnuszt is eljátszotta, amelynek dallamait a színházban levő honvédhuszár tisztek is állva hallgatták végig. Azután a **Kossuth** nótára pendített **Kocse** bandája, mire a páholyban ülő közös hadseregbeli tisztek ün-

tető kardcsörtetésük közt kezdtek kivonulni. A közönség ezt észrevéve, rájuk rivált: **Maradjanak! Nem mernek maradni? Abcug, abcug?** A szenvedelmes kifakadásokra egynehányan bent is maradtak. Az izgalmas jelenet után a közönség harsányan megéljenozte a jelenlévő honvédhuszár tiszteket, akik a **Kossuth**-nótát is állva hallgatták végig.

* **A Zenélő Magyarország** zongora és hegedű zenemű folyóirat most megjelent X. évfolyam 28 füzete a következő szép zenemű újdonságokat közli: I. Hej de nagyon régen volt, de soká lesz, magyar dalt. II. **Strausz** I. „A táncoló muzsa” polka mazurka. III. **Tobani** T. M. „**Cupidietta**” Intermezzót. A minden zenekedvelőnek kiváló fontosságú zenemű folyóirat, havonta kétszer, mindenkor 12 oldal tartalmán a legkedveltebb s legújabb zeneműveket hozza, úgy, hogy előfizetői az erdemesebb zeneműveket, melyek az év leforgása alatt megjelennek, e füzetekben kapják. Előfizetési ára egész évre 24 füzetre 12 korona, félévre 12 füzetre 6 korona, negyedévre 3 korona. Előfizethetni a most folyó IX. évfolyamra, valamint az előző évfolyamokra is a „**Zenélő Magyarország**” Klökner Ede zeneműkereskedésében Budapesten VII. József körút 22—24.

Megsemmisült békeremények

Kossuth a pártelnökségről lemondott.

(A függetlenségi párt konferenciája. — Az obstrukció leszerelése pártkérdés. — A mai nap előzményei.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, december 1.

A béke megteremtése érdekében indított hazafias és nemes akció a mily hirtelen napirendre került, ép oly hirtelen megfeneklett. Ma, a tárgyalás első napján már, ott tartunk, hogy a parlamenti békeségből nem lesz semmi. Sajnos, ez látszik bizonyosnak. A derék intenció hajótörést szenvedett, mielőtt azok, kik a nemes feladatra vállalkoztak, kibogozhatták volna a parlamenti összegabalyodás sok ezernyi szálát. Nem lesz tehát béke, hanem harc, elkeseredett, kínos harc, óriási kárára az egész nemzetnek, minden közügynek, minden intézménynek. És bukunk, evickélünk tovább az obstrukció csömörlésig megunt, meggyűlölt posványában, noha már azt reméltük, hogy szárazra lehet terelni a megromcsolt, összetépett hajót, melyet a parlamenti viharok csaknem elsüllyesztettek és rendbe lehet hozni az ország dolgát, nehogy még nagyobb bajok, még nagyobb zavarok támadjanak, mint a minők már eddig is előálltak.

A béke a **Kossuth**-párt magatartásán törött meg, tehát azon az oldalon, a melytől ezt legkevésbé várták. Hiszen épen **Kossuth**ék voltak azok, kik a béketárgyalás eszméjét felvetették, ők terjesztették be az alku tárgyát képező pontokat s csak a néppárt, meg **Szederkényi**ék fenyegetődtek a kerékkötés nem egészen hazafias munkájával.

Meg kell itt mindjárt jegyeznünk, hogy maga **Kossuth** Ferenc a mai puccsban nem hibás. Őt a legtisztább szándék: az ország érdeke, a parlamenti rend helyreállítása s a törvényhozás megakadt gépezetének a régi kerékvágásba való visszatérése vezérelte. De a vezért cserben hagyta a párt. A harcoló elem egyenlő arányban van a békét megteremteni akarók-

kal s így a béke ügye elbukott. Ma legalább ez történt.

A függetlenségj párt mai ülése, melyben a béke fölött a lélekharangot meghuzzták, délután 5 órától éjjeli 12-ig tartott. Hosszu, izgatott vita után 27-en az obstrukció leszerelése ellen s 27-en az obstrukció folytatása mellett szavaztak. A szavazatok száma egyenlő lévén, határozathozatal nélkül oszlottak szét. A mi azt jelenti, hogy a béke megkötését most már aligha remélhetjük.

Kossuth nem szavazott, de a szavazás befejezte után kijelentette, hogy lemond a pártelnökségről. Ebbeli elhatározása megmásíthatatlan.

A függetlenségi pártban történt meglepetés éjjel 12 óra után lett nyilvánossá s az politikai körökben a lehető legkínosabb megdöbbenést keltette. A szabadelvű párt — nem tehetvén egyebet — most már teljes erővel neki fog feküdni az obstrukció leküzdésének.

Bizakodás a békében.

A mai nap eseményei úgy indultak, hogy a béke meg lesz, arra ma feltétlenül leteszik az alapvető munkát. Azok a tudósításaink, melyeket az esti órákban Budapestről táviratban és telefonon kaptunk, még duzzadó reménységgel voltak tele és egyáltalán nem sejtették azt a kínos szenzációt, mely a függetlenségi párt mai konferenciáján a békének bekoronázott. A tudósításnak ez a része — mely még a béke lehetőségét helyezi kilátásba — időrendi sorrendben, a mint kaptuk, a következő:

Az akció megkezdése előtt.

Ismét elérkeztünk a válság forduló napjához. A **Kossuth**-párt délutáni értekezletének kombinációival telt el a délelőtt. Régideje már, hogy olyan délelőtre virradtunk, melyen a politikai széicsend dominál. Csöndes volt a t. Ház tájéka, csak néhányan keresték fel az olvasótermet. A szabadelvű párt klubhelyisége is mentes volt délelőtt minden feltűnőbb emóciótól. A **Kossuth** Lajos-utca déli korzója alakult át csupán holmi fiók-parlamentté. A harci párt emberei ott sétáltak, hol meg megálltak a Nemzeti Kaszinó előtt és csoportba tömörülve élénken vitakoztak, mintha csak a képviselőház folyosóján volnának. A csoportban ott voltak **Kaas** Ivor br., **Kubik** Béla, **Zboray** Miklós, **Várady** Károly, **Kovács** Pál, **Förster** képviselők stb. Ok azok, akik minden áron kívánják a harcot tovább, még az ország pusztulása árán is.

A ő tulzó, sőt veszedelmes felfogásukkal szemben áll a józan elem s ezek között külön kiemeleldő, mivelhogy párt kötelékébe nem tartozik, **Élvös** Károly. **Élvös** távol óhajta tartani magát a „késhegyig menő harc”-tól, mert szarinte a parlamentárizmusnak az a követelménye, hogy a kisebbség engedjen a többségnek. Már pedig, ha **Tisza** Istvánnak megvan a többsége — a minthogy megvan — mindarra, amit eddig tett, nevezetesen a parallel-ülésekre vonatkozó határozatra is, úgy ez akkor is megszűnik házsabállysértésnek lenni, ha máskülönben az is volna. Mert a többségnek joga van mindent elhatározni, amit a haza javára jónak lát. A harcot csak addig lehetett folytatni, amíg a többség felfogásáról kétségek állottak fenn. Ezek a kétségek megszűntek. A többség megkapta a maga kielégítő katonai programját, az ország kapott egy liberális kormányt, és bizony klerikális forrásból bugyog az a küzde-

lem, mely a liberális kisebbséget is a maga céljaira felakarja használni. Eötvös épp ezért távol-tartja magát ettől a parlamenti harctól. Ugyanigy tesz Vázsonyi Vilmos. A kormány támogatására ugyan nem adják magukat, de a klerikális izü harcolók mellé sem állanak.

Egyébként annyival tisztában kell lenni, hogy a béke máról-holnapra nem lesz meg, mert fognak maradni a harc álláspontján is néhányan. Így a Szederkényi-frakció, néhány néppárti és néhány okvetetlenkedő Kossuth-párti, de ezek együttvéve nem lehetnek annyian, hogy hosszabb ellentállást ki tudjanak fejtetni. Mindez a közeli napokban elvállik s addig a reménységéből kell táplálkoznunk, hogy miután egy becsületes harc eddig mindent kivivott, a mi kivivható volt, nem folytatódik immár meddő mederben a küzdelem, hanem bekövetkezik a munka ideje, melynek becsületes vágyától át van hatva immár az egész ország.

Tárgyalások Tiszánál.

Tisza István gróf miniszterelnököt ma délelőtt sokan felkeresték a vezető politikusok közül. Fejérváry Géza báró, a volt honvédelmi miniszter és Khuen-Héderváry gróf jártak nála. Később Kossuth Ferenc és Tóth János keresték fel, akik a miniszterelnökkel egy órán keresztül tárgyaltak.

A „Neue Freie Presse“ estilapja azt írja, hogy a béketárgyalások során nehézséget az a követelés támaszt, hogy a párhuzamos ülésekre vonatkozó határozatot nyilvánítsák érvénytelennek. A követelés ebben a formájában arra törekszik, hogy a kompromisszumot meghiúsítsa, mivel annyi kétségtelen, hogy a többség önmagát nem dezavualhatja. A gyakorlatban a dolog úgy áll, hogy a kettős ülések fölöslegessé válnak, mihelyt a béke helyreáll.

Kossuth békefeltételei.

A képviselőház tegnapi ülésén Kossuth Ferenc csak általánosságban jelentette be a békefeltételeket. Ma már ismeretesek a részletek is, a melyek a következők:

1. A választói jog reformja.

Ennek részei a következők:

a) A választói jog kiterjesztése oly módon, hogy a következő választás idejére legalább kétszáz ezerrel több legyen a választók száma, mint a mennyi 1901-ben volt.

Kossuth tehát az általános választói jogot nem követeli. Különböen a párt nagy része biztosítékot kíván az iránt is, hogy a ki szocialista, az ne lehessen választó.

b) A választói cenzus feltűnő aránytalanságainak megszüntetése, a mennyire lehet — s ezzel kapcsolatban:

1. A választókerületek új beosztása oly módon, hogy a rendkívül népes alföldi kerületek egy része ketté osztassék, azaz, hogy a fajmagyar vidék több képviselőt küldjön a parlamentbe, mint eddig.

A miniszterelnök az eddig felsorolt reformokra hajlandó, bár ő az új kerületi beosztást aligha úgy értelmezi, a hogy Kossuth Ferenc és pártja.

2. A magyar nyelv terjesztése a nemzetiségi vidékeken.

Epontra úgy áll a dolog, hogy a miniszterelnök kész megígérni a magyar nyelv tanításának az eddiginél szigorubb ellenőrzését. Kossuth és Tisza István gr. álláspontján van tehát valami közöség, a melynek alapján tárgyalni lehet.

3. Szociális reformok.

Ennek részei:

a) A létminimum adómentessége.

Erre vonatkozólag a kormány hajlandó a 600 koronán aluli jövedelmet adómentessé tenni. (Ausztriában tudvalevőleg a létminimum 1200 korona.)

b) Az otthon védelme a végrehajtás ellen. Az ugynevezett háztartáshoz szükséges cikkek, butorok le nem foglalhatók.

A kormány elvileg ehhez a pontozathoz is hozzájárul.

c) Fokozatos adózás.

Ezt a kormány elvben már rég elfogadta.

d) A fogyasztási adó átengedése a városoknak és községeknek.

Ehhez is hozzájárul a kormány, de egyelőre semmi esetre sem állapít meg záros határidőt, a mikor az átadásnak meg kell történnie.

e) A kisbirtok hitelének konvertálása.

A kormány ezt elvben helyesli ugyan, de mielőtt benne állást foglalna, megvárja az Országos Magyar Gazdasági Egyesület e tárgyban most folyó tanulmányainak eredményét.

f) Az uszora-törvény szigorítása.

g) A váltóképeség korlátozása úgy, mint Ausztriában.

h) A tagosítás egyszerűsítése.

A miniszterelnök ezen utóbbi pontokhoz is hozzájárul. Így tehát eddig Tisza és Kossuth közt a békepontra tekintetében ellentét nincs.

A béke-munka titkaiból.

Egyik fővárosi ellenzéki lap ma esti száma — mint nekünk jelentik — a hirtelen fölmerül béke-akció titkaiból az alábbi részleteket közli:

„Inkább a becsületes béke, mint a meddő háboru.“ Ez a nézet jutott uralomra a függetlenségi párton. És ha az az öt képviselő, aki obstrukciót óhajtott, érezni fogja a pártöntés erejét, bizonyosan meghajlik a pártakarát megnyilvánulása előtt. A politikai árverési hiének, akiket Ugron lelkesít licitációra, most azt a titkot fürkészik, hogy a békeajánlatnak ki volt a szerzője. Tisza tett e ajánlatot vagy Kossuth Ferenc. Portálják Tisza Istvánnak ezt a mondását:

— Megyek a magam útján előre; de ha valaki utközben béke-ajánlattal megállit, szives készséggel állok az ajánlat elé én is.

Az ellenzéki béke-áramlatnak segítségére jött egy fenyegető levél, a mely igen sok aláírással felszerelve a pártvezérhez érkezett. Póttartalékosok irták a levelet. Könyörgő szavakkal kezdték. Kérve-kérik a párt vezérét, akadályozza meg a kormány szándékát, hogy családjaik köréből katona szolgálatra hívják be a póttartalékosokat, kik a katonai szolgálathoz nincsenek is hozzá edzve. A levél hangja végezetül fenyegető. Azt mondja, hogy százezer póttartalékos vonul majd menetben a Kossuth-párt elé és őket vonja felelősségre. Hirt kapott Kossuth Ferenc arról is, hogy Budapest lakossága küldöttséggel járul az összes ellenzéki pártvezérekhez, hogy az obstrukciót ne táplálják.

A szociáldemokrata párt tudvalevően az általános választói jog híve. Programjában alkut nem ismer. De tekintettel a zavaros politikai helyzetre, a szociáldemokrata párt a szavazati jog kiterjesztésével haladást lát az általános szavazati joghoz, amelynek megvalósítását rövid idő kérdésének tartják. Megnyugtató kezdetnek tartják, hogy a politikai pár'ok végre gyakorlati téren ütköznek.

Amerre jártunk, keltünk, ahol megfordultunk, Kossuth Ferenc dicséretét hallottuk. Megkönnyebbült mindenki. Iparos, kereskedő és hivatalnok egyaránt. Mindenki érzi, hogy a mai állapot már tűrhetetlen és egyetemes érdek, hogy végére járjanak. Se Ugron, se Lengyel Zoltánt nem tartják alkalmasnak a vezérségre olyan helyzetben, amely súlyos felelősséggel jár.

A békés kibontakozás immár biztosítva van. Ugron Gábor harcias csapatja 20—22 emberre zsugorodik és akcióra képtelen lesz, mert velük szemben a Kossuth párt is akcióba lép. De szemközt találják az utcát; a mely maig megőrizte nyugalmát, bár látta, hogy klerikális mulatsággá vált az obstrukció.

Izgalmas órák.

A függetlenségi pártban két áramlat kapott lábra. Az elnökség tagjai és azok, kik a békés kibontakozást akarják, megelégszenek azzal, ha a parallel ülésekre vonatkozó határozatot nem effektuálja a kormány. A másik áramlat a határozat megsemmisítését s ennek deklarálását kívánja.

Ezen az ütköző ponton dőlhet meg a béke terve, mert hire jár, hogy Tisza egyáltalán nem hajlandó a határozat megsemmisítésére.

Ebből két következmény lehetséges. Vagy az, hogy a függetlenségi párt szecessziója kikerülhetlennek látszik, mely esetben abban reménykednek az optimisták, hogy a kilépők száma legfeljebb tíz lesz; — vagy az, hogy a néppárt s a Szederkényi-frakció, ha a Kossuth-párt magára hagyja őket, ebbe a határozatba köt bele és így a harc a Kossuth-párt nélkül is tart tovább.

Kétségtelen, hogy a miniszterelnök helyzete a Kossuth-párt féltre állásával jelentékenyen megkönnyebbül már csak azért is, mert így méltán rámutathat arra, hogy csak egypár ember gátolja az országot az anarchia megszüntetésében. A szabadelvű pártban uralgó felfogás szerint épp ennek legyőzése miatt lesz szűksége Tiszának a parallel-ülésekre.

Ha a most megindult béke akció sikerre nem vezet, a szabadelvű párt meghatározott terv szerint folytatja tovább a parlamenti harcot.

A béke — meghiusult.

Ejtel után kaptuk meg azután a hirt a függetlenségi párt szenzációs határozatáról, mely az egész napot uraló reménykedést egy csapásra oly kegyetlenül letarolta, akár a korai fagy a gyenge vetést. Erről a nem várt fordulatról az alábbi tudósításunk számol be:

A függetlenségi párt gyűlése.

A politikai világban az érdeklődés központjára ma a függetlenségi párt konferenciája képezte, a mely délután 5 órától éjjel 12-ig tartott. Az értekezleten ötvennyolcan vettek részt s a vitához csaknem kivétel nélkül hozzászóltak valamennyien.

Kossuth Ferenc pártelnök volt az első felszólaló. Hosszabb beszéd kíséretében benyújtotta határozati javaslatát, a melyben kimondani kéri, hogy a képviselőház november 30-iki ülésén a miniszterelnök által tett ígéretre a párt kijelenti, hogy a miniszterelnöknek a választási reformra s a magyar nyelvoktatásra vonatkozó nyilatkozatait tudomásul veszi és az obstrukcióval leszerel. Ez a határozat pártkérdésnek tekintetik.

Tóth János alelnök Kossuth határozati javaslata értelmében szólal fel s az egész terjedelmében a magáévá teszi.

Hosszas és zajos vitatkozás következett ezután, melynek befejeztével szavazásra került a sor.

Huszonheten Kossuth javaslata mellett, huszonheten ellene szavaztak.

Kossuth Ferenc kijelentette, hogy e fontos kérdésben nem akar elnöki szóval dönteni s így nem szavaz. Nyomban beadta elnökségeről való lemondását. Hangsúlyozta, hogy rendkívül sajnálja, miszerint az áldásos reformok, melyeket a miniszterelnök kilátásba helyezett, nem fognak megvalósulni. Az elnökségtől visszavonul, és a mai határozatért a felelősséget a párt-ra hárítja.

Az értekezlet tagjait nagyon lehütötte ez a nyilatkozat, kérelték is Kossuthot, hogy vonja vissza lemondását és maradjon továbbra is a párt élén, Kossuth azonban megmásíthatatlanul megmaradt szándéka mellett és határozottan megmondotta, hogy ezen nem fog változtatni.

Kossuth nyomban el is távozott. Intimus barátai közül mintegy tizen követtek.

Az értekezlet tagjai még soká együtt maradtak és izgatottan beszéltek meg az imént lefolyt konferencia részleteit. Éjfél után 1 órakor azzal a megállapodással oszlottak szét, hogy a képviselőház holnapi ülésén folytatják a technikai obstrukciót.

A részletek.

A függetlenségi párt értekezletének lefolyásáról egyujabb tudósítás a következő részleteket jelenti:

Tóth János visszapillantást vetett a párt egy évi küzdelmeire, s ebből kifolyólag okolta meg körülményesen, miért pártolja ő Kossuth határozati javaslatát.

Bedőházy János nem fogadja el a határozati javaslatot, mert nem bizik a miniszterelnökben. Neki leginkább Tisza személye ellen vannak kifogásai.

Visontay szintén a javaslat ellen érvel, míg Polónyi Géza pártolja a határozati javaslatot.

Papp Elek, Veress József és Krasznay Ferenc hasonló értelemben beszéltek, Bartha Odön szintén.

Bakanyi a javaslat ellenzői között volt.

Thaly Ferenc hasonlóképpen ellenzi s egyuttal határozati javaslatot nyújt be arra vonatkozólag, hogy a párt határozatát halaszsa el.

Káy István és Olay Lajos Kossuth javaslata ellen beszélnek.

Papp Elek abból indulva ki, hogy a párt egységét megmentse, indítványozza, hogy oly értelmű határozati javaslat hozassék, melynek értelmében a képviselőház a paralel ülésekre vonatkozó határozatát, mint házszabály-ellenest, elveti s az ellenzéknek parlamenti munkájában szabad kezet ad.

Barabás Béla nem ért egyet Kossuth határozati javaslatával. Az utána felszóllalt Rigó Ferenc és Lengyel Zoltán sem.

Malatinszky György és Komjáthy pártolja a javaslatot, Kelemen Béla ellenzi.

Erre a vitát bezárták és megtörtént a már fentebb ismerttetett szavazás.

Kossuth lemondása.

Mikor Kossuth Ferenc bejelentette, hogy nem akar a saját maga által benyújtott határozati javaslat sorsában dön-

teni s az elnökségről lemond, a jelen voltak zajosan követelték, hogy Kossuth vonja vissza elhatározását s maradjon meg továbbra is a párt élén.

Kossuth kijelentette, hogy nagyon megtisztelve érzi ugyan magát az óhajtnak e spontán megnyilatkozása által, de neki oly erős ígéretei vannak a szegényebb néposztály közt a békepontokban kifejtett kívánalmakról, hogy szándékától el nem állhat s a lemondást a ma történtek miatt vissza nem vonhatja.

— Ohajtottam volna — ugymond — hogy a béke létesüljön s erre elkövettem mindent. Nem rajtam mult, hogy munkámat siker nem koronázta. Én azonban tiszta lelkiismerettel s azzal a megnyugtató tudattal vonulok vissza a párt éléről, hogy hazámat olyan szeretettel szolgáltam és szolgálom, mely a bölcsőtől a sirig követni fog . . .

Ujból kérték, hogy vonja vissza a lemondást, de erre Kossuth nem volt kapacitálható.

A vaggongyári tűz.

(Ujabb részletek.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 1.

Holnap kezdődik meg az aradi vaggongyárban pusztított tűz hivatalos becslése. A biztosító társaságok kárbecslőin kívül a vaggongyár is küld ki megbízottat a becslés munkájához.

Síralmas képe van a vaggongyár mozdonyosztályának, a melyet a tűz elpusztított. Hatalmas vagyont érő gépek alkatrészrel, a melyek mind most nem értékesebbek az ócskavasnál. A mozdonyosztályban csaknem készen állott négy lokomotív a bosnyák-hercegovinai vasutak számára, és három gőzkazán, a melyet a szerb államvasutak részére kellett volna szállítani, ezek is összeégették. A másik rekeszben volt egy gőzmozdony, a melyet Seidner Bernát, berzovai vállalkozó rendelkezésre készített a gyár. Elpusztult ezenkívül, a mint megirtuk, két Diesel-motor, a melyet készletnek csináltattak a gyár. A roppant hőségben ezek a vasalkatrészek áttűzsedtek, s szétváltak egymástól. A padlón vezető sínek egészen meggörbültek. Falalkatrész nem maradt épen ebben az osztályban.

Most látni, hogy milyen óriási volt a veszedelem és hogy mily emberfölötti munkát végeztek a tűzoltók, a mig megakadályozták, hogy a gyár többi részei elpusztuljanak. Különösen nagy veszedelem fenyegette a vasöntőosztályt, a mely egy fa-burkolatban levő transzmisszió által összeköttetésben volt az égő épülettel. Az oltásnál elismerésre méltó munkát végeztet Frits Ferenc, a vaggongyári tűzoltókar parancsnoka, Alacs János, osztályparancsnok, a ki a tűz idején szolgálattevő tiszt volt, továbbá Brusck és Pemsel osztályparancsnokok. Derekasán kivették részükét a munkában a városi tűzoltók, s az arad-gáji tűzoltókar.

Nem sokba mult, hogy a tűznek emberélet nem esett áldozatul. Egy Patkó nevű vaggongyári tűzoltó nem vette észre az oltás hevében, hogy köröskörül lángok veszik körül. Sehogy se tudott szabadulni, mig a városi tűzoltók fecskendeztek rá, s úgy tudták, nagy ügygyelbajjal kivonszolni.

A tűz okát bizonyosan megállapítani nem lehet. A tegnap tartott helyszíni szemlén az a nézet merült föl, hogy talán valamelyik szomszédos épület kéményéből kipattant szikra okozta a tüzet. Az ellenőrző órák révén meg lett

állapítva, hogy egy órával ez előtt, hogy a tűz teljes erővel kitört, az őrszolgálatot teljesítő tűzoltó a mozdonyosztályba tekintett, de semmit se vett észre.

A gyár osztályvezetői Markóczy Lajos műszaki igazgató elnöklésével ülést tartottak, a melyen a mozdonyosztályba foglalkoztatva volt munkásoknak más osztályba való beosztásán tanácskoztak. Ilyen módon azok nagyobb része a gyárban marad; a kiknek nem tudnak munkát adni, azoknak a gyári szabályzat értelmében holnap, szerdán felmondanak, s azok szombaton kilépnek. Szombaton egyébként a gyár igazgatósága ülést tart, s az határoz véglegesen a munkás-elbocsátásokra nézve. Ha munkás-elbocsátásra szükség lesz, a gyár vezetősége lehetőleg oda fog hatni, hogy a nő, a régebb óta alkalmazásba levő és az ügyesebb munkásokat ne bocsássák el; az elbocsátás rendjén is előbb a külföldi illetőségűek jönnek sorra, s csak azután, ha szükség lesz rá, magyar honosok.

A vaggongyár vezetősége köszönő levelet intézett a 8. Hadik-huszárezred és a honvéd-huszárezretálya parancsnokságának, a melyek nagyobb számú csapatot küldöttek segítségül az oltás munkája mellé.

TANÜGY.

(—) Uj rend az iskolákban. Az összes aradi elemi iskolákban ma állott be ez új rend, mely szerint téli idő alatt a délelőtti oktatás nem 8, hanem 9 órakor kezdődik. Az új rend bevezetése némi nehézséggel és zavarokkal jár. A tanulók ugyanis, hozzá lévén szoktatva a korai felkeléshez, csapatosan kóborolnak az utcán és ácsorognak az iskola körül. A cél tehát, melyet ez az iskolaszéki határozat tervezett, épp az ellenkezőjét érte el: az apró tanulók az utcán fagyoskodnak kora reggel, a helyett, hogy a meleg tantermekben ülnének. E miatt már ma, az első napon, sok panasza ment a tanítókhoz, a kik közös feliratban arra készülnek megkérni az iskolaszéket, hogy éppen célszerűség okokból állítsa a régi rendet vissza és szakítsa a reformmal, a mely aligha válik be.

A Kossuth-szobor-ügy érdekességei.

(Hol fog állani a szobor? — A városházátér átalakítása. — A millenniumi-alap és a szobor. — Fényes Samu dr. előadása.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 1.

A városházán ülést tartott ma a Kossuth-szobor gyűjtő-bizottsága. Az ülésen, melynek főtárgyáról más helyen írunk, sok érdekes eszme került megvitatásra.

Többek között, felmerült a kérdés, hogy hova kerül majd a Kossuth-szobor.

Nagy Kálmán azon nézetének adott kifejezést, hogy a legméltóbb hely a városháza előtti tér lehet.

Institúris Kálmán polgármester helyeselte ez a tervet, de szükségesnek tartotta megjegyezni, hogy forduljanak szobrászokhoz véleményért, vajjon a városháza nagy tornyával s a tért körülfogó hatalmas épületek nem nyomjak-e agyon a szobrot.

A bizottság elhatározta, hogy erre a szempontra figyelni fog. A polgármester tárgyalás közben érdekes kijelentést tett a városház-téri közlekedés megváltoztatásáról. A tavasz folyamán indítványt fog tenni a közgyűlésnek hogy a városház elé hajtó kocsik ezután ne a téren át közlekedjenek, hanem két oldalról, úgy hogy a főbejárat előtti nyitott csarnokban megállhassanak. Mindenesetre nagyon helyes dolog lesz ez, s nem kell majd megázni a lakodal-

mak, ünnepélyek alkalmával kiszálló ünneplőbe öltözködött közönségnek.

A mai ülésnek még egy érdekessége volt. *Műlek Lajos* dr. felvetette az eszmét, hogy a város millenniumi alapját nem lehetne a Kossuth-szobor céljára felhasználni. Azt hiszi, ennek az alapnak nemesebb rendeltetést nem találnak ennél. Az eszmét nagy örömmel fogadták, de egyelőre semmiféle akcióra nem határozták el ez irányban magukat.

Nagy örömet keltett az elnöknek ama bejelentése, hogy *Fényes Samu* dr., a kiváló író, ki a napokban a Kölcsey-egyesület Rákóczi-ünnepélyén előadást tartott, a Kossuth-szobor javára hajlandó újabb előadással lépni az aradi közönség elé.

A polgármester meglepő szavakban méltatta *Fényes Samu* nagy kvalitásait s azt a sikert, melyet Aradon elért.

Az előadás a színházban lesz december hóban s valószínűleg délelőtt. *Zilahy Gyula* színgazgató megígérte, hogy a színházat készséggel rendelkezésre bocsátja.

SPORT.

+ Az Aradi Tornaegyesület választmánya folyó hó 2-án, d. u. 6 órakor az állami tanítóképző intézet tanári gyűléstermében ülést tart. Fontos tárgyak lévén napirenden, a választmányi tagok minél nagyobb számban való megjelenését kéri az elnökség.

Országos vásár a farsangban.

(Jótekonyság-egyesületek mulatsága.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 1.

Érdekes és nagyszabású jótekonycélú ünnepség van készülöben Aradon. A Fehér Kereszt Egyesület a Vörös Kereszt Egyesülettel együttesen február hó első szombatján mulatságot rendez, melynek országos vásár nevet adja. A cím új és ötletes, aminőnek a mulatság is készül.

A két egyesület ma *Urbán Ivánné* és *Bréda Viktorné* grófné elnöknők vezetésével a vármegyeház kistermében ülést tartott, az ünnepély rendezésének előkészítésére.

Urbán Iván, a Fehér Kereszt társelnöke nyitotta meg az értekezést, ismertette az összejövetel célját és felkérte *Marosy Miklóst*, a Vörös Kereszt titkárát, hogy terjessze elő a két elnökség által már megbeszélte tervezetet.

Marosy Miklós előadta, hogy egyik aradi vendéglő nagytermében szándékoznak a mulatságot rendezni. Országos vásár lesz a címe, s ennek megfelelőleg sátrakat, bódékat állítanak fel, melyben hölgyek árusítani fognak. Jelen-tette, hogy mindent megszabott, mérsékelt áron adnak. A vásár félóránként megszakad, s ekkor nyílt színpadon mulattató előadásokat, hangversenyeket tartanak.

Az előterjesztett programot helyesléssel fogadták, s elhatározták, hogy február első szombatján délutáni öt órakor kezdődik a vásár s éjjelig tart. Utána esetleg tánc is lesz.

A mulatság szervezésére rendező bizottságot választottak, mely *Urbán Ivánné* és *Bréda Viktorné* grófné elnöklété alatt hölgy- és férfiakból áll.

A rendező-bizottság hölgy-tagjai gróf *Bréda Viktorné* és *Urbán Ivánné* elnöklété alatt: Özv. *Abaffy Emilné*, *Baross Boriska*, *Bogdán Virgílné*, dr. *Bogdánffy Béláné*, özv. *Boros Bébiné*, *Boros Ivánné*, dr. *Borsos Béláné*, dr. *Csernovits Diodorné*, *Dörner Jánosné*, *Éles Arminné*, *Faragó Istvánné*, dr. *Fényes Ivánné*, *Gutzjahn Mihályné*, *Halász Jenőné*, *Hegedüs Lászlóné*, *Hermann Gyuláné*, *Herzl Bernátné*, dr. *Issekutz Lászlóné*, *Kabdebó Béláné*, *Kádas Kálmánné*, *Keller Izsnóné*, dr. *Keresztes Gyula*

láné, ifj. *Kintzig Jánosné*, dr. *Köpf Jánosné*, *Kristyóry Jánosné*, *Laczay Endróné*, *Lócs Rezsóné*, *Lejtényi Sándorné*, dr. *Lukács Lajosné*, *Lukácsy Miklósné*, *Lukácsy Lajosné*, *Magyar Ferencné*, *Marosy Miklósné*, ifj. *Nachthébel Odónné*, dr. *Polonyi Jenőné*, dr. *Pozsgay Istvánné*, *Probst Mihályné*, dr. *Priegl Istvánné*, *Purgly Lászlóné*, *Reiber Emilné*, *Reicher Károlyné*, dr. *Robitsek Agostonné*, *Reppmann Gyuláné*, *Schäffer Jenőné*, dr. *Simó Károlyné*, *Simon Jenőné*, dr. *Somogyi Gyuláné*, *Steiner Ferencné*, *Steiner Jakabné*, *Szalay Antálné*, dr. *Tisch Mórné*, dr. *Tolnai Jánosné*, *Urbán Péterné*, *Vásárhelyi Janka*, *Vincze Miklósné*, *Virágh Lajosné*, *Wadowszky Gusztávné*.

Az ülésen jelen voltak: *Urbán Ivánné*, *Bréda Viktorné* grófné elnöknők, *Urbán Iván* főispán, *Institoris Kálmán* polgármester, továbbá:

Abaffy Emilné, özv. *Boros Beniné*, *Baross Boriska*, báró *Exterde Kálmánné*, dr. *Fényes Ivánné*, özv. *Hudetz Ferencné*, *Hegedüs Lászlóné*, *Halász Jenőné*, dr. *Issekutz Lászlóné*, *Kádas Kálmánné*, *Keller Izsnóné*, *Laczay Endróné*, *Lócs Rezsóné*, *Mayer Miksáné*, özv. *Purgly Lajosné*, *Probst Mihályné*, dr. *Robitsek Agostonné*, *Reicher Károlyné*, *Steiner Ferencné*, dr. *Tisch Mórné*, *Virágh Lajosné*, *Vásárhelyi Janka*, *Wadowszky Gusztávné* urnók és urnőhölgyek.

Bácskay Béla dr., *Jakabfy Gyula*, *Kádas Kálmán*, *Lejtényi Sándor*, *Marosy Miklós*, *Posgay Lajos* dr., *Szánthó Gyula*, *Wadowszky Gusztáv*.

HIREK.

— **Változás a főispáni karban.** *Buda-pestről* táviratozza tudósítónk: Félhivatalosan jelentik, hogy a lapoknak az a híre, miszerint a főispáni karban nagy változások várhatók, részben valótlank. Így például valótlan az aradi és a lipői főispán lemondása, csupán az alábbi értesülés hiteles. *Deésy Zoltán* szolnok-dobokai főispán lemondott. Befejezett dolog, hogy *Veszprémvármegye* főispánja *Kolossváry József* eddigi alispán lesz, akinek bátyja *Kolossváry Dezső* volt honvédelmi miniszter. *Wesselényi Miklós* báró szilágysomlyói főispán utóda *Kayzler György* dr. szilágymegyei alispán lesz, míg *Lázár István* gróf marostordai főispán a brassói főispáni széket foglalja el.

— **A főkapitány fizetésemelése.** A belügyminiszter ma értesítette a várost, hogy *Sarlot Domokos* fizetésemelését, melyet kiváló érdemeiért szavazott meg neki a közgyűlés, jóváhagyja, s az ellene beadott felebbezést elutasítja.

— **Az új fiumei kormányzó.** Egyik budapesti lap beavatott helyről azt az értesítést veszi, hogy a *Szápáry László* gróf távozása óta üresedésben levő fiumei kormányzói állásra *Dániel Ernő* br. volt kereskedelemügyi miniszter van kiszemelve. Kinevezése állítólag már a legközelebbi napokra várható.

— **A kisjenői vadászat.** A kisjenői főhercegi vadászat ma a gyarmati erdőben folyt tovább. A rossz idő dacára az eredmény igen kielégítő. Terítékre került 195 nyul, 210 fácán, három fogoly és hét különféle duvad. *Augusta* főhercegő a sáros idő miatt nem tartott a vadászokkal, hanem a Hádába kocsizott.

— **Az első ebéd.** Az aradi szegény tanulókat segélyező egyesület december hó 2-án, szerdán déli fél tizenkét órakor nyitja meg istápolójai számára konyháját, mely ünnepségre az egyesület összes tagjait, valamint minden gyermekbarátot tisztelettel meghívja: özv. *Hauser Károlyné*, egyesületi elnök. A szegény tanuló konyhája a *Weitzer János-utcai* fiúiskola épületében van.

— **A tisztviselők három milliója.** Az obstruálók erőszakoskodása miatt a magyar tisztviselők bizony régen várják már hasztalan a fize-

tésrendezést. Ebbe a reménytelen állapotba némi örömet fog hozni, az a három millió korona, a melyet a törvényhozás még 1902-ben felvett az állami költségelirányzatba és amelyet a pénzügyminiszter — mint már jeleztük — most, december elsején folyósít. Az országgyűlés ezt a három milliót a kisebb javadalmazású tisztviselők részére szavazta meg fizetésük idiglenes pótlásául, amíg a fizetésrendezés törvényerőre emelkedik. Ez a pótlék öt százalékban lett megállapítva az egyes hivatalnokok fizetése szerint; így hát a pótlékban részesülő kisebb javadalmazású tisztviselők, tekintve, hogy a miniszter most december 1-én a pótléket egy összegben folyósítja, személyenként körülbelül száz koronát kapnak a fizetésükkel egyszerre.

— **A népkönyha megnyitása.** A Zrínyi-utcai népkönyha, melyet az aradi izraelita nőegylet a nemeslelkű adakozóktól *Neuman Dánieltől* és nejétől, szül. *Kürst Mária* urnőtől vett vasárnap át, ma már meg is nyílt. Ha nem is oly fényes, de annál bensőségtelesebb ünnepe volt ez a jótékony palotájának. Az egybegyűlt szemlélők tanúi voltak a jelenetnek, mikor a népkönyha áldását élvező szegények hálával és örömteljes bizalommal tekintettek *Neuman Dánielné* urnőre, ki a népkönyha első működése napján az épületben tartzkodott.

— **Aranyelet a mikalakai határban.** Az aradi vasúti gyűjtő állomás építése közben érdekes leletre bukkantak az ott dolgozó munkások. A lelet nagy fülönfüggő karniolkövekkel ékítve. A leletet *Krenner Vilmos* államvasúti felügyelő, üzletvezető helyettes és *Gyulányi Rezső* főmérnök felküldötték Budapestre a múzeum igazgatóságának. A múzeum megbízásából most *Réthy László* múzeumőr, a kiváló hírnevű aradi származású tudós jött le Aradra, hogy a lelet helyszínét vizsgálja tárgyává tegye és ha lehet, további ásatásokat eszközöljön.

— **Egy aradi vértanu iratai.** A Magyar Nemzeti Múzeum levéltára legújában két kiváló szerzeménnyel gyarapodott. Megszerezte *Deák Ferencnek* két igen értékes levelét, melyeket az 1834-iki pozsonyi országgyűlésen időző *Deák Ferenc* sógorához, *Oszterhuber Ferenc*hez írt. A levelek becses adatokat tartalmaznak az országgyűlési tárgyalásokra s a korszak vezető férfiakra vonatkozólag. Még becsesebb egy másik szerzeménye, melyet *Bethlen Anna* grófné ajándékából nyert. *Bethlen grófné* mint gróf *Leiningen-Westerburg Károly* honvédtábornok, az aradi vértanu örököse, a birtokában lévő *Leiningen-naplót*, több fontos tartalmu levelet és egyéb irományokat ajándékozott a Múzeumnak. A becses ereklyék legértékesebb darabja a napló, amelyet *Marceali Henrik* dr. egyetemi tanár már nyomtatásban is közzétett. A közzé nem tett részletekre nézve a grófné azon kötelességgel élt, hogy azokat az átadás napjától számított 15 év leforgása után lehet csak nyilvánossággal közölni.

— **Ausztria és Magyarország különválása.** *Bécsből* táviratozzák, hogy a *Reichsrath* mai ülésén *Schalk* képviselő szólalt fel a közös gazdasági terület szétválásáért mellet. A kiegyezést — úgy mond — Magyarországon csak a korona kívánja. Mondja meg *Körber* a koronának az igazságot, hogy a kiegyezés csak Ausztriát károsítja. A katonai engedmények folytán úgy is megszűnt a hadsereg egysége.

— **Alice hercegnő válópöre.** *Drezdából* táviratozzák, hogy az ottani törvényszék tegnap kezdte tárgyalni *Schönburg-Waldenburg Frigyes* herceg és *Bourbon Alice* hercegnő válópöret, melyet néhány hétre elhalasztottak. A hercegnő

= Fizetésektelenségek. A bécsi Creditore Verein a következő fizetésektelenségekről tesz jelentést; Lusztig Gottlieb, Kóniginhof. — Homschak János, Rosenbachthal. — Magyar Dávid, Budapest. — Klipper Abraham József, Krakó. — Holzer János, Friesach.

REGÉNY-CSARNOK.

Az Antikrisztus csodái.

— Regény. —

Irtá: Lagerlöf Zelma.

Az Aradi Közlöny-nek fordította:

Cholnoky Viktor.

(11)

(Polytatás.)

II.

Fra Gaetánó.

Gaetánó egy hónapot töltött donna Elizánál s olyan boldog volt, mint csak egy gyerek lehet. Már maga a donna Elizával való utazás olyan volt, mintha gazellák s paradicsommadarak társaságában utazott volna; de a nála való lakás mása volt annak, ha valaki aranyos trózuson ül, selyem napernyők árnyékában.

Azután Diamanteba jött a híres ferenc-réndi atya, páter Gondo s donna Eliza és Gaetánó kimentek a piacra, és meghallgatták. Mert páter Gondo soha sem prédikált a templomban, hanem a piaci kútnál, vagy a város kapujánál mondott szent beszédet az egybegyűlteknél.

A piacon csakugyan hemzsegett a sokaság, de Gaetánó, aki a városháza lépcsőjének korlátján ült, azért jól látta Gondo pátert, aki fen, a kut kávéján állt. A fiu azon gondolkodott, hogy igaz-e, hogy a barát szöges kámszát hord a csuhája alatt, s hogy az a kötél, ami a derekára van övezve, tele van csomóval és vastóvissel, úgy használja korbácsnak.

Amit páter Gondo beszélt, azt Gaetánó nem értette meg; de a háta borzongott, mikor észbe jutott, hogy most szent embert lát.

Mikor a páter már vagy egy órahosszat beszélt, intett a kezével, hogy most, egy pillanatra pihenni akar. S leszállt a kut kávéjáról, leült s a tenyérébe hajtotta fejét. Mig a barát így ült egy helyben, Gaetánó tompa zugást hallott. Ilyent nem ért még soha életében. Körülnézett hogy megtudja, mi az. A nép volt, mely azt mormogta:

— Aldott legyen! Aldott legyen!

Egyszerre mondta mind. De csak úgy susogták, úgy mormolták, hangosan mondani nem merete egyik sem; sokkal is áhitatosabbak voltak. S egyszerre találta meg mind ugyanazt a szót:

— Aldott legyen! Aldott legyen! — hangzott végig az egész piacon. — Aldott legyen a nyelved, áldott legyen a szived!

A hangja mindenkinek tompa volt, elfojtotta a sirás és a megindultság; de azért mintha hatalmas zivatar szállt volna végig a levegőn. Mintha ezer tengeri csiga zugott volna egyszerre.

Ez sokkal jobban megragadta Gaetánót, mint a barát szentbeszéde. Nem tudta, mit tegyen, mert ez a susogás megindultsággal töltötte el, úgy érezte, mintha fojtogatná. Felmászott a vaskorlátára, kinyújtotta a nyakát a többiek fölé s azt kezdte kiabálni, amit a többi, de sokkal hangosabban, úgy hogy a szava tülhangzott mindenkién.

Donna Eliza meghallotta ezt s bosszankodni látszott rajta. Lehuzta Gaetánót a rácáról s nem maradt tovább, hanem vele együtt hazament.

Hanem késő éjjel Gaetánó felugrott az ágyából. Felkapkodta magára ruháit, batyuba kötötte, amije volt, föltette a kalapját s hóna alá vette a cipőit. Szökni akart. Nem bírta ki többé donna Elizánál.

Mióta páter Gondót hallotta, nem becsülte többé semmire Diamantet és a Mongibellot. Azal szemben, hogy olyan ember lehessen, mint páter Gondo és az emberek áldják, minden más semmisségnek tünt fel előtte. Azt hitte, hogy meghal, ha egykor ő is nem állhat a piaci kut kávéján s nem mondhat el legendákat.

De ha tovább is ott marad donna Eliza kertjében s barackot, meg narancsot eszik, soha nem fogja maga körül zugni hallani az emberek tömegét. Ki kell mennie ez Etnára, hogy remete legyen; valamelyik nagy barlangban

kell laknia, gyökérrel és vadgyümölcsessel élnie. Nem szabad soha az emberek közé tartoznia, nem szabad a haját nyíratni s nem viselhet más, csak néhány piszkos rongyot. S tiz, husz esztendő múlva a külseje olyan lesz, mint az állaté, a beszéde pedig mint az angyalé.

Ez aztán más volna, mint a bársonyrubában s finom kalapban való járás, mint most teszi. Ez aztán más élet volna, mint egész nap donna Eliza mellett ülni a boltban s egyik szentet a másik után venni le a polcról s hallgatni, hogy mit tud róla mesélni a nénye. Többször fogott már kést, meg fadarabot, hogy megpróbál szentet faragni. Hanem ez nagyon nehéz munka volt; még nehezebb lehet azonban magának az embernek lenni szentté De Gaetánó nem félt semmi nehézségtől, semmi szenvedéstől.

(Polytatása következik.)

IDEGENEK ARADON.

— November 30. —

Fehér Kereszt szálloda. Brüll László ékszerész Budapest. — Novák Gusztáv kereskedő Temesvár. — Reich Frigyes kereskedő Bécs. — Kieselbach Károly utazó Bécs. — Steiner Hugó utazó Bécs. — Rosenberg Adolf utazó Budapest. — Deifin Lajos utazó Budapest. — Guttmann Henrik utazó Bécs. — Mandl Simon utazó Budapest. — Deutschmann Béla utazó Budapest. — Krämer Gyula utazó Bécs. — Bondi Ernő gyáros Lipppa. — Süser Mihály kereskedő Brassó. — Rotter Bertalan utazó Budapest. — Herzfeld Károly utazó Budapest. — Schwarz Miksa utazó Bécs. — Balla Dezső utazó Budapest. — Kossak József fényképész és neje Temesvár. — Horovitz Gyula utazó Budapest. — Geiringer Odön utazó Bécs. — Lotter Zsigmond utazó Bécs. — Klein József utazó Bécs. — Pollák Samu vállalkozó Kolozsvár. — Földes János vállalkozó Kolozsvár. — Friss György kereskedő N. Tószeg. — Ehrenwald Ernő utazó Budapest. — Bube Gusztáv utazó Bécs. — Gerber József utazó Bécs.

Központi szálloda. Pekul Gudío erdtulajdonos Zágráb. — Rázel István jószágfelügyelő Borossebes. — Bauer Ernő igazgató Borossebes. — Pokorny Péter utazó Bécs. — Feiglstok Mór utazó Bécs. — Fodor Gábor építész és neje Temesvár. — Vajda József utazó Szeged. — Braun Viktor utazó Budapest. — Weisz Ede utazó Bécs. — Izsák József és neje kereskedő Guraszáda.

Vas szálloda. Penger Károly utazó Bécs. — Grosz Mór utazó Budapest. — Csillag Emil utazó Budapest. — Gonea Henrik utazó Bécs. — Jollner I. utazó Budapest. — Pushak Izidor utazó Budapest. — Kiss László utazó Budapest. — Offner Mór utazó Krakó. — Reitzer József utazó Budapest. — Kohn József utazó Budapest. — Rosenberg Samu utazó Bécs. — Zádor Ferenc utazó Budapest. — Seidner Samu birtokos Berzova. — Nathan Albert utazó Budapest. — Schick Simon utazó Bécs. — Hitesy Gyula utazó Debrecen. — Weisz Mór utazó Budapest.

Nádor szálloda. Rozsa Károly kereskedő. — Kiss Etel magánzó Makó. — Manaszgyörgy magánzó Dross. — Grünstein Mór kereskedő Makó. — Karlon Aladár igazgató Bokszeg. — Supfon Jakab magánzó Tauc. — Iram János bádogos Vaslak. — Iriz József utazó Budapest. — Borora Frigyes nagybirtokos N. Páll. — Márkus Adám bérszolga N. varad. — Railla Márton jegyző neje Zimánd. — Szarka Samu jegyző Kunagota. — Weisz Simon kereskedő Almás. — Steiner János jegyző Almás. — Oláh Mihály kocsijárató Lugos. — Frid Antal kőműves Lugos. — Dr. Bock Sandor ügyvéd Battonya. — Frid Jakab utazó Budapest.

Nemzeti színház.

Bérlet 69. sz.

Páratlan.

Szordán, 1903. évi december hó 2-án.

A csodagyermek.

Francia bohózat 3 felvonásban. Irták: Gavault és Charvay. Fordította: Molnár Ferenc.

SZEMÉLYEK:

Moulurey Elise	Gazdi A.	Lansquenet	Györe Alajos.
Durieux	Bónis Lajos.	Lescalopier	Békás Gyula.
Paradeux	Simon Jenő.	Marquerite	Fóti Frida.
Berthe, neje	Almásy Lóla.	Hernáni	Füredi J.
Croche	Mariházi M.	Iren, nőszabó	Sarkadi A.
Laugrumenné	Aranyosi J.	Babtiszta	Juhai József.

Kézdate este 7 és fél órakor.

NYILTÉR.*

482.

Halló Záray Géza!

Mi ujdonság kapható ma Önnél?

I. Orsoval kaviár
ma érkezett, friss nagyszemű sózatlan, vér és erőképző; gyengéknek valóságos áldás.

Sherry hozzá hatványozza táperezjét.

2. Vaddisznó, nyul-, őz- és fácánhus
szintén ma érkezett; finom, tápláló hus s olcsóbb mint a marhahus.

Ehhez ajánlok: Gálné-kabinetet, Kleinoscheg-pezsőt vagy fehér pecsényeborokat.

3. Prágai sonka
legfinomabb sovány, világos rózsaszínű s gyengén sózott.

Hozzá: Institoris mo rai s Dengl magyarádi fehér bora.

4. Sütemények
eredeti Dobos-torta, Megay-fotball, tea-sütemények, Vettker világhírű pudding-pora.

Hal- és Tál-diszítések
bármely percben.

Szives rendelését kéri

Záray Géza

delikatesz-gyártó és kereskedő.

A fűtési idény beálltával ajánlunk

elsőrendű darabos, magas hőfoku, saion

fűtő kőszén,

100 kiló 3 korona 40 fillér;

elsőrendű darabos

111

légszesz pirszenet (coks,)

100 kiló 4 korona — fillér.

Bérmentve házhoz szállítva.

Megrendelések pontos eszközlése és hazaszállítása végett

félnapi időt kérünk.

Ugy fűtőkőszénél, mint pirszénél

500 klg. vételnél 25 fillér engedményt nyújtunk.

Vasaláshoz

ajánlunk, száraz bükkfából égetett

faszén,

100 kiló 4 korona 40 fillér;

Csomagolás fűtőszén 50 kgrmos zsákokban.
Csomagolás Coaks 40 kgrmos zsákokban.
Csomagolás faszén 25 kgrmos zsákokban.

KNEFFEL KÁROLY és FIA

vaskereskedése Aradon.

Telefon szám 139.

Weisz Hugó fényképész, ki külföldi tanulmány-utjáról csak nemrég tért vissza, mély tisztelettel kéri a nagyrabecsült közönséget, kegyeskedjék őt karácsonyi és újévi megrendeléseivel mielőbb megfizetni, hogy a megrendelendő fényképek az ismert művészi kivitelben idejekorán elkészülhessenek.

Az igen tisztelt megrendelők nagyobb kényelmére fényképfelvételük borsu vagy esős időben, ugyancsak a sötét beállta után is a

napfényt teljesen pótló villanyfény mellett

a legkényesebb igényeket is kielégítő, meglepően jó eredményvel eszközöltetnek.

Pillanatselvételük gyermekekről villanyfény mellett is remekül sikerülnek. Temérdek újdonság a t. érdeklődők által bármikor megtekinthető. Reggel 7 órától esti 6-ig nyitva. Előzetes bejelentés esetén ezen időn túl is. A műterem egész napon át látva van.

WEISZ HUGO

fényképész,
ARAD, Forray-utca 1. sz. 2492

Karácsonyra alkalmi vételek
ifjúsági iratok, mesés könyvek és díszművek teljesen új állapotban
félárban!

Újévi és karácsonyi ajándékoknak a legvonzóbbaknak bizonyult.

Diaphanie

remek üvegre festett ablakdiszkek, virág- táj- és szentképek fémkeretben. Ennek sikerült utánzata átlátszó papirkivitelben

mesés olcsó árban!

A legdiszesebb levélpapír, szép finom dobozokban, a legválogatottabb minőségek és színárnyalatokban.

Olcsón!

Divatos papír, fém, bőr és celluloid különlegesek!

Színes lámpaernyők, művészi kivitelű emlékkönyvek, író és itató papír mappák — Képes levelezőlap albumok beszerzési áron!

Festő-minták, leghíresebb mesterek után egy eladásra, mint kölcsönzésre.

Imakönyvek

gyönyörű kivitelben bámulatos olcsó áron! — Irodai cikkek kitűnő minőségben.

Nagybani vásárlásoknál, iskolai és papíráruknál gyári árak!

Aradi első legnagyobb 75.000 kötetes kölcsönkönyvtár!

Minden — évek hosszú során át megjelent — jobb mű raktáron van. Könyvtáram hézagatlan egészletképez, tökéletességben utolérhetlen, minden fővárosi könyvtárral felveheti a versenyt.

Előfizetési árak helyben:

Havonként tetszés szerinti kicseréléssel K. 120;

a tanuló ifjúságnak csak 80 fill.

Vidéki t. előfizetők kívánatra 6 kilós csomagonként szintén tetszés szerinti kicseréléssel körülbelül 20—25 könyvet havonként 3 kor.

Kisebb küldemények megállapodás szerint.

Jegyzékek postán bérmentve.
Kiváló tisztelettel

Krausz Paulin

Arad, Deák Ferenc-utca 2.

Központi divatáruház

Deutsch Testvérek

Arad, Minorita-palota.

Nagy

Selyem és gyapju

OCASSIO!

Ruhakelmék és divatselymek

1 koronától

feljebb

2491

mig a készlet tart.

Központi divatáruház

Deutsch Testvérek

Arad, Minorita-palota.

Magy. kir. államv. üzletv. Szegeden.

30705—903. III. szám.

Pályázati hirdetmény.

A Karánsebes állomáson megüresedő p. u. vendéglő bérletére ezenrel nyilvános pályázat hirdetetik.

A bérlet fenti vendéglőre nézve 1904. évi márczius hó 1-ével veszi kezdetét és tart ezen időponttól számított öt éven át vagyis 1909. évi február 28-ig.

Bérlőnek a következő helyiségek bocsáttatnak rendelkezésére: A laktanya épületben: 1 szoba, 1 konyha, 1 kamra, 1 gazdasági udvar és jégverem. A felvételi épületben: 1 konyha, 1 kamra, 1 pince, 1 padlás és 1 gazdasági udvar.

Ételek és italokat a I—II. osztályu váró- és étteremben, télen a folyosón, nyáron a kerti verandán árusíthat.

Az egy koronás bélyeggel ellátott és „Ajánlat a m. kir. államvasutak fönt kiirt Karánsebes állomása pályaudvarán levő vendéglői üzletre” felirattal ellátott, lepecsételt, borítékba zárt, nemkülönböztetendő okmányokkal felszerelt ajánlatok 1903. évi deczember hó 12-én déli 12 óráig az alulirt üzletvezetőség általános osztálya főnökénél (üzletvezetőségi-palota I. emelet 21. sz. ajtó) vagy személyesen, vagy kir. posta útján benyújtandók.

Bánatpénz fejében a bérletre 200, azaz Kettőszáz korona készpénzben vagy állami letétre alkalmas értékpapirokban a szegedi üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál 1903. évi deczember hó 11-én déli 12 óráig vagy személyesen leteendő, vagy kir. posta útján beküldendő.

Az értékpapírok a budapesti vagy bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett 14 napnál nem régebb, a napi értéket meg nem haladó napi árfolyam csak 90% szerinti értékben számíttatnak.

Készpénzben letett összeg után kamat nem fizetetik.

Az ajánlatban a letétel megtörténte megemlítendő ugyan, de a letétről nyert elismervény nem csatolandó.

Megjegyeztetik, hogy a közös célra szolgáló I—II. oszt. váró- és étterem fűtése és világításának felét a vasut intézet viseli.

A vendéglő bérletére vonatkozó feltételek a nevezett üzletvezetőség forgalmi és kereskedelmi osztályban (I. emelet 12. sz.) a hivatalos órák tartama alatt megtekinthetők, miért is az ajánlattevőkről feltételeztetik, hogy a feltételeket ismerik s azokat magukra nézve egész terjedelmükben kötelezőknek elfogadják.

A fentebbi feltételtől eltérő, vagy a kitűzött határidőn túl beérkezett ajánlatok, továbbá olyan ajánlatok, melyek táviratilag tételnek s végül olyanok, melyekre nézve az előirt bánatpénz le nem tétetett, figyelembe vételül nem fognak.

Az ajánlatok között a választás szabadon, a bérösszegre való tekintet nélkül történik.

Szeged, 1903. évi november hó

Az üzletvezetőség.

(Utánnomás nem díjazatik.)

APRÓ HIRDETÉSEK.

Tudakozóknak kérjük a hirdetés alatt levő számokra hivatkozni.

Az apró hirdetések előre fizetendők.

Felvilágosításokat teljesen ingyen ad és hirdetések felvételére a kiadóhivatal: József főherceg-ut 22. szám.

— Telefon szám: 151. —

Ezen rovatban minden szó egyszeri beírásának ára 4 fillér, vastagabb betűből 8 fillér. — Cselédet kereső vagy cselédnek ajánlkozó apró hirdetés 20 szög 50 fillér, minden további szó 4 fillér. — Hirdetési levelezőlapok 50-60 fillérért és 1 koronáért kaphatók lapunk elárulító helyein.

Eladó ház,

mely még 10 évig adómentes, áll 2 szép nagy szoba, konyha, pincze, folyosó, minden hozzátartozó mellékhelyiségekkel és egy kis kerttel együtt 3400 koronáért eladó. Készpénz 1100 kor. átvehető. Bővebbet a kiadóban. 2348

Weitzer János toll.

Nikkelozott aczélből.

Kapható: Ingusz I. és Fiaival. Telefon 517.

Bonne állást keres

tisztességes 24 éves, II. polgári iskolát végzett keresztény leány (varrónő). Beszél németül is. Segédkezik a háztartás minden ágában. Lakább jó bánasmódra, mint fizetésre reflektál. — Czim a kiadóban. 2477

Egy kis leány

(expedícióhoz) jó írással, felvétetik az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

Irodai gyakornoknak

kerestetik jó írással kezdő fiatal ember. Folyamodványok az iskolai képzettség megjelölésével „Gyakornok” jelige alatt a lap kiadóhivatalába kéretnek. 2514

Két elegáns,

jó karban levő fedett féderes kocsit, valamint 2 pár magyar lószerszámot akarunk venni. Ajánlatok Magyarádi és Mánási bortermelők szövetkezetéhez, Boros Béni-tér 11. sz. alá intézendők. 2511

Irodai gyakornok,

szép írással, délelőtt 9 órától 1 ig való alkalmazásra kezdő fizetéssel felvétetik. Ajánlatok az Aradi Kereskedők Köre titkári irodájába kéretnek. 2518

Ügyes himzsnő,

ki a legkomplicáltabb himzseket elismert jó ízléssel készít, ajánlja magát a n. é. hölgyközönség figyelmébe. Czim Wollfarth Alajosné, Aulich Lajos-utca 21. sz. 2515

Előkelő

élet-és gyermekbiztosító intézet

magas jutalék és átalánnyal, Arad és a szomszédos vármegyék részére aradi székhelyvel, óvadékképes

főügynököt keres.

Előfeltétel szorgalommal ápolni az új üzletszerzést és gondozni a már tekintélyes díjbeszedést.

A szakmában járatanok kellő oktatásban részesülnek. Ajánlatok „Jövedelmező” jelige alatt a lap kiadóhivatalába küldendők. 2520

17891—1993. knsz.

Hirdetmény.

Közhirre teszem, hogy Arad szab. kir. város iparhatósága és az aradi járás főszolgabírói hivatala, mint I-ső fokú iparhatóság mellett működő iparhatósági megbízottak választására jogosító iparosok és kereskedők névjegyzéke a kapitányi hivatal iparügy osztályán 1908. december 1-től 1908. decembar hó 15 ig mindenkor a hivatalos órák alatt betekinthető, s az az elleni netáni jogorvoslatok december 20-ig ugyanitt írásban benyújthatók.

Arad, 1908. évi november hó 28.

Sarlot,
főkapitány.

Arad legnagyobb

óra és ékszerraktára.

DEUTSCH IZIDOR

órák és ékszerész

ARAD, TEMPLOM-UTCZA

Minorita-palota.

Alkalmi vételek és eladások.

Legnagyobb választék és legolcsóbb bevásárlási forrás.

Ékszertárgyak,

tört arany és ezüstneműek készpénzért a legmagasabb árban megvételnek vagy más új tárgyakra átcserelelnek. 2508

—Kéretik kísérletet tenni.—

Telefon szám 96.

Legalkalmasabb és legolcsóbb

karácsonyi és ujévi ajándék

Singer varrógépek

családok és iparosok részére.

Hammer Vilmos

műszerésznél

öt évi jótállás és kedvező fizetési feltételek mellett kapható.

Raktáron 1891

Singer karikahajós és Centrál Bobbin gépek.

Arad legregibb varrógép javító műhelye és raktára, Szabadság tér 7. sz.

Telefon szám 96.

ALAPITTA TOTT 1890.

Augenstein K. Alajos

házasságközvetítő intézete

Budapest. VII, Wesselényi utca 54. szám.

Közvetít házasságokat biztos sikerrel 6 hét alatt. Eddig több ezer házasság sikerült. — Válaszbélyeg. 2411

ALAPITTA TOTT 1890.

2880—903. szám.

Ujszentanna község előljáróságától.

Árlejtési hirdetmény.

Ujszentanna község képviselő testülete 153—2880/903. egy. számú határozatával a római katolikus templom toronyórájának kijavítását határozta el. — Felhivatnak tehát vállalkozók, hogy erre vonatkozó ajánlataikat a vállalati összeg s a jótállási határidő megemlítésével folyó évi december hó 10-ig alólírott községi előljáróságnál nyujtsák be.

Árlejtési határidőül folyó évi december hó 12. napjának délelőtti 9 órája a község házához kitűzetik.

Ujszentannán, 1908. évi november hó 28-án.

Vass Dezső,

Jegyző.

Oszter János,

bíró.

Feltűnő ujdonság!

DELICE

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi és többé mást nem szivhat.

legjobb valódi francia

SZIVARKAPAPIR ES SZIVARKAHÜVELY.

Aradi nyomda részvénytársaság könyvnyomdája.

Pusztafi és Társa (Budapest, V., Lipót kör-ut 17.) festékével.

Őszi és Téli divat-kelmék

beszerzésénél minden hölgy saját érdeke, hogy áruháza rendkívüli nagy választéku

Divatkelme

ujdonságait

megtekintse, melyeknek árai

versenyen kívül

állók.

Rendkívül előnyös vételek.

120 cm. széles Cybelin kelmék,

120 cm. „ Sima női posztók,

120 cm. „ Csomós szövésű kelmék,

140 cm. széles Costüm kelmék, fekete és szines.

Mosó - bársony

remek mintákban.

Franczia flanel

és jó mosó

barchetok.

Singer

Sándor

divatáruháza

ARAD,

Andrássy-tér 20.

Fischer Eliz-ház. 1887

Vidékre a teljes mintagyűjtemény kívánatra postafordultával megküldetik.